

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 639/2022-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby Leopoldov, zastúpeného JUDr. Mgr. Martinom Vranovičom, advokátom, Jarmočná 2264/3, Šaľa, proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 6 Tos 153/2022 z 28. júla 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 22. septembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a práva „*nebyť stíhaný za skutok a delikt, za ktorý bol právoplatne sankcionovaný (ne bis in idem)*“ podľa čl. 4 ods. 1 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „protokol č. 7“) rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje uznesenie Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Tos 153/2022 z 28. júla 2022 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“) zrušiť a prikázať mu znova vo veci konať a rozhodnúť a/alebo prikázať krajskému súdu prepustiť ho z väzby na slobodu. Zároveň navrhuje priznať mu finančné zadosťučinenie v sume 3000 eur, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením povereného príslušníka Policajného zboru Okresného riaditeľstva Policajného zboru Šaľa (ďalej len „okresné riaditeľstvo“) ČVS: ORP-21/SA-SA-2022 z 15. januára 2022 (ďalej aj „uznesenie o vznesení obvinenia“) bolo sťažovateľovi podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom v rozhodnom období vznesené obvinenie pre prečin nebezpečné vyhrážanie podľa § 360 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona v znení účinnom v rozhodnom období s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona v súbehu s prečinom

výtržníctvo podľa § 364 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona a v súbehu s prečinom ublíženie na zdraví podľa § 156 Trestného zákona na skutkovom základe špecifikovanom v uznesení o vznesení obvinenia.

3. Uznesením Okresného súdu Galanta č. k. 15 Tp 10/2022 z 18. januára 2022 bol sťažovateľ v uvedenej trestnej veci vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

4. Okresné riaditeľstvo rozkazom o uložení sankcie za priestupok č. OPRZ-SA-OPDP1-2/2022-P z 2. februára 2022 (ďalej len „rozkaz o uložení sankcie“) uznal sťažovateľa za vinného zo spáchania priestupku podľa § 69 ods. 1 písm. b) zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v rozhodnom období (ďalej len „zákon o strelných zbraniach a strelive“), za čo mu uložil pokutu vo výške 50 eur.

5. Listom zo 7. apríla 2022 bol sťažovateľ zo strany Okresnej prokuratúry Galanta (ďalej len „okresná prokuratúra“) upozornený na zmenu právnej kvalifikácie podľa § 234 ods. 2 Trestného poriadku tým spôsobom, že skutok, pre ktorý mu bolo vznesené obvinenie, mieni okresná prokuratúra posudzovať ako zločin ublíženie na zdraví podľa § 155 ods. 1 Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona v súbehu s prečinom výtržníctvo podľa § 364 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. b) a e) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona.

6. Náместníčka okresného prokurátora okresnej prokuratúry podala na sťažovateľa 22. apríla 2022 obžalobu č. 2 Pv 25/22/2202-37 pre prečin výtržníctvo podľa § 364 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. b) a e) Trestného zákona a pre zločin ublíženie na zdraví podľa § 155 ods. 1 Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona. Konanie je vedené okresným súdom pod sp. zn. 17 T 25/2022.

7. O žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu z 29. júna 2022 rozhodol okresný súd uznesením č. k. 17 T 25/2022 zo 6. júla 2022 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“) tak, že jeho žiadosť podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol a podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku jeho väzbu nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka.

8. Proti uzneseniu okresného súdu č. k. 17 T 25/2022 zo 6. júla 2022 podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením č. k. 6 Tos 153/2022 z 28. júla 2022 tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

9. Proti napadnutému uzneseniu podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej prezentuje niekoľko argumentačných línií.

10. Prvá z nich smeruje k namietaniu porušenia jeho práv podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 4 ods. 1 protokolu č. 7 z dôvodu, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 17 T 25/2022 je neprípustne trestne stíhaný za skutok, za ktorý už bol právoplatne sankcionovaný na základe rozkazu o uložení sankcie za priestupok, čím bola porušená zásada *ne bis in idem* [§ 9 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku v spojení s čl. 4 ods. 1 protokolu č. 7]. Sťažovateľ konštatuje, že oba skutky majú spoločné časové súvislosti, miestne okolnosti, spôsob konania a použitie zbrane proti [REDAKOVANÉ]. Zároveň uvádza, že nemôže ústavnoprávne obstať odôvodnenie krajského súdu

k tejto otázke, ktorý uviedol, že *„z pohľadu rozdielnych záujmov chránených záujmov, sa minimálne v časti trestného stíhania pre zločin ublíženia na zdraví v štádiu pokusu nejedná o totožný skutok“*». Objekty a záujmy chránené zákonom totiž podľa neho nie sú kritériom pre posudzovanie prípustnosti, resp. neprípustnosti trestného stíhania podľa čl. 4 ods. 1 protokolu č. 7. Sťažovateľ poukazuje aj na závery uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 4 Tdo 3/2011 z 10. mája 2011. V nadväznosti na uvedené tvrdenia podľa neho neexistuje materiálny dôvod väzby spočívajúci v dôvodnosti podozrenia zo spáchania trestného činu, čím bolo porušené aj jeho právo na osobnú slobodu.

11. Druhý argumentačný okruh sťažovateľa smeruje k namietaniu porušenia jeho práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 dohovoru v súvislosti s tvrdeniami o nadkvalifikovaní skutku, pre ktorý je trestne stíhaný. Sťažovateľ v konkrétnostiach poukazuje na jednotlivé námietky, ktorými argumentoval v sťažnosti podanej proti uzneseniu okresného súdu zo 6. júla 2022, na ktoré mu krajský súd podľa jeho názoru neposkytol adekvátnu odpoveď. Išlo o námietky týkajúce sa a) hodnotenia výpovede poškodeného v porovnaní s kamerovým záznamom; b) posúdenia lekárskeho potvrdenia ošetrojúcej lekárky poškodeného [REDAKOVANÉ] a znaleckého posudku [REDAKOVANÉ] a c) skutočnosti, že skutok tak, ako je koncipovaný v obžalobe, nekorešponduje s jeho právnou kvalifikáciou, čo má vplyv na možnú dĺžku trvania väzby (poukazuje na bod 57 a 58 nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 33/2021-80 z 13. mája 2021, ZNaU č. 27/2021).

12. Sťažovateľ ďalej namieta porušenie čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru v súvislosti s nenahradením jeho väzby zákonnými náhradami. Uvádza, že krajský súd adekvátne nevysvetlil, prečo v jeho prípade nemožno pristúpiť k nahradeniu väzby. Akcentuje, že túto otázku súd odôvodnil len všeobecne, a to poukazom na jeho trestnú minulosť. Zároveň ju odôvodnil tými istými okolnosťami, ako dôvod preventívnej väzby, čo považuje za neprípustné (sťažovateľ poukazuje na závery vyslovené v súvislosti s nahradením väzby v náleze ústavného súdu č. k. II. ÚS 67/2013-41 z 5. júna 2013 a náleze ústavného súdu č. k. III. ÚS 71/2010-29 z 27. apríla 2010).

13. Podľa názoru sťažovateľa krajský súd porušil aj jeho právo na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy, keď uviedol: *«“Predsa ak obžalovaného od trestnej činnosti, pre ktorú je v tejto veci trestne stíhaný, nemali odradiť ani nepodmienečné tresty odňatia slobody, ktoré v minulosti vykonal...“*». Sťažovateľ uvádza, že predmetnou formuláciou krajský súd potvrdil, že sťažovateľ trestnú činnosť spáchal.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

14. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 dohovoru, základného práva na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a práva „*nebyť stíhaný za skutok a delikt, za ktorý bol právoplatne sankcionovaný (ne bis in idem)*“ podľa čl. 4 ods. 1 protokolu č. 7 napadnutým uznesením krajského súdu, ktorý zamietol sťažnosť sťažovateľa podanú proti zamietnutiu jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu.

15. Úlohou ústavného súdu bolo pri predbežnom prerokovaní tejto ústavnej sťažnosti posúdiť relevanciu tvrdení sťažovateľa o a) porušení zásady *ne bis in idem*; b) nedostatočnom odôvodnení námietok týkajúcich sa tzv. nadkvalifikácie skutku, pre ktorý je trestne stíhaný; c) nedostatočnom vysporiadaní sa s možnosťou nahradenia jeho väzby zákonnými náhradami a o d) porušení práva na prezumpciu nevinu zo strany krajského súdu.

16. Ústavný súd v prvom rade uvádza, že súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky (okrem iného) na kvalitu preskúmania. Väzobné konanie týkajúce sa rozhodovania o osobnej slobode obvinenej osoby musí spĺňať niektoré fundamentálne požiadavky spravodlivého konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré sú prenesené do špeciálnych ustanovení čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy a čl. 5 dohovoru aplikovateľných na konania týkajúce sa väzby. Jednou z nich je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka (strany) konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („*fairness*“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (pozri napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 581/2015, II. ÚS 113/2020). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi (stranami) konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

17. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (m. m. IV. ÚS 628/2021).

18. Vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná právomoc ústavného súdu len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby (alebo je vo väzbe), bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol do väzby vzatý pre konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu vyjadrenú v § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku alebo okolnosti uvedené v odseku 2 tohto ustanovenia, a osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby (m. m. II. ÚS 76/02). Úlohou ústavného súdu je tiež sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd (m. m. III. ÚS 271/07, II. ÚS 465/2011).

19. Ústavný súd pripomína, že jeho úlohou nie je nanovo vyhodnocovať skutkové a právne závery príslušných väzobných rozhodnutí, ale preskúmať, či závery v nich uvedené sú z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné (IV. ÚS 333/08, II. ÚS 343/09). Povedané inak, úlohou

ústavného súdu nie je samostatne posúdiť existenciu väzobných dôvodov sťažovateľa v pozícii inštančne nadriadeného súdu a porovnať svoje zistenia so závermi všeobecných súdov, ale presvedčiť sa, že odôvodnenie napadnutého uznesenia dáva dostatočný základ na väzobné stíhanie sťažovateľa, a to s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu aj na všetky sťažovateľom prezentované relevantné námietky (m. m. I. ÚS 299/2022).

20. Kasačnú intervenciu ústavného súdu by mohli vyprovokovať také prípadné rozhodnutia a postupy všeobecných súdov v rámci rozhodovania o väzbe, ktoré by v určitom štádiu trestného konania predstavovali zjavný omyl či exces pri posudzovaní formálnych a materiálnych podmienok väzby, prípadne by boli iným evidentným popretím samotnej podstaty ochrany základných práv a slobôd (m. m. I. ÚS 299/2022).

21. V nadväznosti na už uvedené východiská ústavný súd pristúpil k predbežnému prerokovaniu napadnutého uznesenia krajského súdu.

III.1. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 4 ods. 1 protokolu č. 7 v súvislosti s namietaným porušením zásady *ne bis in idem*:

22. Sťažovateľ namieta, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 17 T 25/2022 je neprípustne trestne stíhaný za skutok, za ktorý už bol právoplatne sankcionovaný na základe rozkazu o uložení sankcie, čím bola porušená zásada *ne bis in idem*. V konkrétnostiach uvádza, že oba skutky majú spoločné časové súvislosti, miestne okolnosti, spôsob konania a použitie zbrane proti tej istej osobe, a to, že objekty a záujmy chránené zákonom podľa neho nie sú kritériom pre posudzovanie prípustnosti, resp. neprípustnosti trestného stíhania.

23. Ústavný súd pri posudzovaní ústavnej udržateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu prihliadal na východiská Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) a spôsob odôvodnenia ústavnej sťažnosti sťažovateľa.

24. V okolnostiach predbežne prerokovanej veci bola rozkazom o uložení sankcie, právoplatným 17. júna 2022, sťažovateľovi uložená pokuta vo výške 50 eur za porušenie § 28 ods. 1 písm. j) (bezodkladne oznámiť najbližšiemu policajnému útvaru každé použitie zbrane v nutnej obrane alebo v krajnej núdzi alebo streľbu zo zbrane mimo na to určených priestorov), § 28 ods. 4 písm. b) (mať pri sebe zbraň alebo strelivo alebo manipulovať so zbraňou, ak je jeho schopnosť na túto činnosť znížená pozitívnym alkoholických nápojov, omamných látok, psychotropných látok, prípravkov alebo v dôsledku choroby) a § 55 ods. 11 zákona o zbraniach a strelive [streľba zo zbrane kategórie D uvedenej v § 7 ods. 1 písm. a) až d), g), h) a n) je zakázaná na mieste, kde môže byť ohrozený život alebo zdravie osôb alebo spôsobená škoda na majetku]. K uznaniu sťažovateľa za vinného zo spáchania priestupku došlo na tom skutkovom základe, že sťažovateľ mal počas kontroly totožnosti v súvislosti s podozrením zo spáchania trestného činu pri sebe plynovú zbraň s 1 ks vystreleného náboja (okrem iného, pozn.), pričom jeho schopnosť manipulácie s ňou bola znížená pozitívnym alkoholických nápojov s výsledkom dychovej skúšky s hodnotou 0,83 mg/l alkoholu v dychu. Z tejto zbrane mal pred príchodom a zadržaním hliadkou okresného riaditeľstva vystreliť na poškodeného, pričom streľba z tejto zbrane je zakázaná na mieste, kde môže byť ohrozený život alebo zdravie alebo spôsobená škoda na majetku a túto streľbu mimo na to určených priestorov bezodkladne neoznámil najbližšiemu policajnému útvaru (presne popísané v rozkaze o uložení sankcie, pozn.). Uznesením okresného riaditeľstva ČVS: ORP-21/SA-

SA-2022 z 15. januára 2022 bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie a 22. apríla 2022 bola na sťažovateľa podaná obžaloba č. 2 Pv 25/22/2202-37 pre prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. b) a e) Trestného zákona a pre zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že sťažovateľ mal na verejnosti – ulici vytriahnuť plynovú zbraň a so slovami «*„Mám ti odstrelit' hlavu, mám ti odstrelit' hlavu“*» ju namieriť na tvár poškodeného a vystreliť, čím mu mal spôsobiť poranenie pravého oka s dobou liečenia 14 dní (konkrétne popísané v uznesení o vznesení obvinenia).

25. Podľa čl. 4 ods. 1 protokolu č. 7 nikoho nemožno stíhať alebo potrestať v trestnom konaní podliehajúcim právomoci toho istého štátu za trestný čin, za ktorý už bol oslobodený alebo odsúdený konečným rozsudkom podľa zákona a trestného poriadku tohto štátu. Pri posudzovaní namietaného porušenia čl. 4 protokolu č. 7 závisí posúdenie, či v danom prípade išlo o trestné konanie či trest v zmysle tohto článku od posúdenia tzv. „engelovských kritérií“ [Engel and Others v. Holandsko, rozsudok pléna Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 8. 6. 1976, č. 5100/71, 5101/71, 5102/71, 5354/72, 5370/72; Zolotukhin proti Rusku, rozhodnutie ESLP z 10. 2. 2009, č. 14939/03] formulovaných s cieľom výkladu pojmu „trestné obvinenie“. Tzv. engelovskými kritériami sú: 1. právna kvalifikácia skutku vo vnútroštátnom práve; 2. povaha deliktu z hľadiska chráneného záujmu a účelu sankcie, a 3. povaha a stupeň prísnosti sankcie, ktorá hrozí dotknutej osobe. Aplikáciou uvedených kritérií (v zmysle záverov ESLP) a s poukazom na rozhodnutie ESLP, že povahou trestného deliktu disponujú všetky priestupky podľa slovenského zákona o priestupkoch (Lauko proti Slovenskej republike, rozhodnutie ESLP z 2. 9. 1998, č. 26138/95; Kadubec proti Slovenskej republike, rozhodnutie ESLP z 2. 9. 1998, č. 27061/95), možno dospieť k záveru, že uložená pokuta má v okolnostiach predbežne prerokovanej veci „trestnú“ povahu s potrebou aplikácie čl. 4 ods. 1 protokolu č. 7. Článok 4 protokolu č. 7 pritom zakazuje nielen dvojité potrestanie, ale tiež dvojité stíhanie [KMEC, Jiří. Kapitola XXXV (Právo nebýt souzen nebo trestán dvakrát). In: KMEC, Jiří, KOSAŘ, David, KRATOCHVÍL, Jan, BOBEK, Michal. Evropská úmluva o lidských právech. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 1410.].

26. V kontexte skutočností popísaných v bode 24 tohto uznesenia je zřejmé, že skutková veta sa v časti týkajúcej sa aktuálneho trestného stíhania pre trestný čin výtržníctva čiastočne prelína s časťou skutkovej vety v rozkaze o uložení sankcie. V nadväznosti na uvedené sa ústavný súd zaoberal predovšetkým účelom „sledovaným“ v jednotlivých konaniach. Oboznámil sa s napadnutým uznesením krajského súdu, ktorý sa namietanou otázkou porušenia zásady „*ne bis in idem*“ zaoberal, pričom účel jednotlivých konaní, t. j. vzájomne sa dopĺňajúci cieľ, jasne vymedzil. Komparáciou priestupku v rozkaze o uložení sankcie a trestných činov, pre ktorých údajné spáchanie je sťažovateľ väzobne trestne stíhaný, dospel k záveru, že zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona nie je z hľadiska chráneného záujmu totožný so záujmami chránenými zákonom o strelných zbraňach a strelive, za ktorého porušenie (špecifikované v rozkaze o uložení sankcie) bol priestupkovo postihnutý pokutou v sume 50 eur, ktorú mal aj zaplatiť. Krajský súd tak odobril závery okresného súdu o tom, že „*sa minimálne v časti trestného stíhania pre zločin ublíženia na zdraví v štádiu pokusu nejedná o totožný skutok*“. Zároveň vyslovil, že s konečnou platnosťou sa s predmetnou otázkou bude musieť vysporiadať okresný súd v rámci rozhodovania vo veci samej a na tento účel sa oboznámiť aj s celým priestupkovým spisom. Skutočnosť, že krajský súd

sa explicitne nevyjadril k otázke, na ktorú sťažovateľ požadoval odpoveď, ešte neznamená porušenie ústavou garantovaných práv.

27. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na judikatúru ESLP a v nadväznosti na to napríklad aj Najvyššieho súdu Českej republiky (A. a B. proti Nórsku, rozsudok veľkého senátu ESLP z 15. 11. 2016, č. 24130/11 a č. 29758/11, najmä body 132 a 134; m. m. uznesenie veľkého senátu Najvyššieho súdu Českej republiky č. k. 15 Tdo 832/2016 zo 4. januára 2017), ktoré v prejednávanych prípadoch konštatovali, že právoplatné rozhodnutie, ktorým sa skončí jedno zo súbežne či postupne vedených konaní – daňového konania a trestného konania, ktoré sú konaniami trestnoprávnej povahy v zmysle tzv. „engelovských kritérií“, nevytvára prekážku *ne bis in idem*, ak je medzi daňovým a trestným konaním dostatočne úzka vecná súvislosť, ale zároveň aj súvislosť časová. Predmetné závery možno podľa názoru ústavného súdu primerane použiť aj na okolnosti prerokúvanej veci (má nepochybne širší aplikačný rámec vzťahujúci sa aj na priestupky). Európsky súd pre ľudské práva pritom vymedzil niekoľko nasledujúcich faktorov pre posúdenie, či vo veci existuje dostatočne predmetná vecná spojitosť: a) či obe konania sledujú vzájomne sa dopĺňajúce ciele a týkajú sa rôznych aspektov daného protispoločenského konania; b) či je kombinácia daných konaní predvídateľným dôsledkom toho istého postihovaného konania; c) či sú sporné konania vedené v súčinnosti príslušných orgánov tak, aby bolo v maximálnej možnej miere zabránené opakovaniu pri zhromažďovaní a hodnotení dôkazov a d) či je sankcia uložená v skôr skončenom konaní zohľadnená v neskôr ukončenom konaní, aby jednotlivec nebol vystavený nadmernej záťaži – toto riziko sa zníži za predpokladu existencie mechanizmu započítania, ktorým sa zaistí primeranosť celkovej výšky všetkých uložených sankcií. Z časového hľadiska je potrebná dostatočne tesná súvislosť oboch konaní, aby stíhanej osobe poskytla ochranu pred priet'ahmi (v celkovom kontexte oboch konaní).

28. Z napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že každé z konaní sledovalo odlišný účel – iný aspekt protispoločenského konania (zrozumiteľne iný účel zákona vyplýva z § 1 zákona o zbraniach a streľive a iný účel trestného konania *ipso facto* vyplýva z § 1 Trestného poriadku v spojení s § 1 Trestného zákona). Ústavný súd (hoci čl. 4 protokolu č. 7 zakazuje nielen dvojité potrestanie, ale tiež dvojité stíhanie) akceptuje záver krajského súdu, že s pertraktovanou otázkou sa bude musieť vysporiadať aj okresný súd v rámci rozhodovania vo veci samej a na tento účel sa oboznámiť aj s celým priestupkovým spisom. Zároveň akcentuje, že skutok ako taký sa môže stať predmetnom úprav podľa výsledkov dokazovania (ktoré sa v danom štádiu trestného konania nehodnotili s konečnou platnosťou, pozn.), pričom rozhodujúcim by ďalej bol skutok z hľadiska viny alebo neviny uvedený v rozsudku (ak dôjde k jeho vydaniu, pozn.). Pokiaľ sťažovateľ namieta, že oba skutky majú spoločné časové a vecné súvislosti, vzhľadom na už uvedené východiská nemôže toto konštatovanie samo osebe spochybniť závery krajského súdu, ktoré nemôžu byť spochybené ani poukazom sťažovateľa na už staršie rozhodnutie najvyššieho súdu z roku 2011.

29. Ústavný súd sumarizuje, že právne závery krajského súdu korešpondujú so skutkovými zisteniami, ktoré nie sú výsledkom svojvôle, ale komplexného zhodnotenia skutkových okolností významných pre rozhodovanie o väzobnej otázke. Ústavný súd má isté výhrady k spôsobu jeho odôvodnenia v tom smere, že by si „zaslúžilo“ vyčerpávajúcejšiu odpoveď v časti posúdenia časových a vecných súvislostí, avšak je toho názoru, že krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia na relevantné otázky formulované sťažovateľom v uplatnenej sťažnosti poskytol akceptovateľnú odpoveď. Napadnuté uznesenie krajského súdu je teda vo výsledku ústavne

udržateľné. Okresný súd bol jasne inštruovaný vo vzťahu k potrebe sa pertraktovanou otázkou aj ďalej zaoberať. Držiac sa ustálenej judikatúry, ústavný súd konštatuje, že krajským súdom vyvedené závery neboli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné. Ústavný súd tiež nezistil, že by napadnuté uznesenie krajského súdu bolo v zjavnom vzájomnom rozpore či urobené v zrejmom omyle.

30. Možno teda uzatvoriť, že po preskúmaní obsahu napadnutého uznesenia krajského súdu v kontexte argumentov sťažovateľa ústavný súd dospel k záveru o ústavnej akceptovateľnosti napadnutého uznesenia, ktoré nepopiera účel a zmysel relevantnej právnej úpravy. Nebolo teda možné dospieť k záveru o porušení základného práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 4 ods. 1 protokolu č. 7 napadnutým uznesením krajského súdu, v nadväznosti na čo ústavný súd odmietol túto časť ústavnej sťažnosti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu práv v súvislosti s právnou kvalifikáciou skutku:

31. Sťažovateľ namieta, že krajský súd sa adekvátne nevyjadril k jeho konkrétnym námietkam týkajúcim právnej kvalifikácie skutku (bod 11 tohto uznesenia, pozn.).

32. Krajský súd vyhodnotil právnú kvalifikáciu skutku vo vzťahu k zisteným skutočnostiam ako „nateraz“ správnu v tom zmysle, že k žiadnej tzv. nadkvalifikácii skutku či nesprávnej právnej kvalifikácii nedošlo. Konkrétne pritom poukázal na trestný čin ublíženia na zdraví, ktorý mal byť spáchaný v štádiu pokusu, preto reálne vzniknuté následky na zdraví poškodeného neboli podľa jeho názoru určujúce. Akcentoval pritom fakt, že s konečnou platnosťou sa touto právnou otázkou bude musieť vyrovnáť okresný súd v rámci meritórneho rozhodnutia, nie v rámci rozhodovania o väzbe (bod 40 napadnutého uznesenia, pozn.).

33. Ústavný súd uvádza, že vymedzenie skutku tvoriaceho podklad pre vedenie trestného stíhania vedeného väzobným spôsobom sa v závislosti od stále prebiehajúceho dokazovania môže vyvíjať, o čom svedčí aj fakt, že v prípade sťažovateľa už došlo k zmene jeho právnej kvalifikácie (z prečinu na zločin). Zároveň konštatuje (obdobne ako krajský súd, pozn.), že v rámci rozhodovania o väzbe nie je úlohou súdov s konečnou platnosťou hodnotiť vykonané dôkazy a uzatvárať právnú kvalifikáciu stíhaných skutkov, pretože takéto hodnotenie je vyhradené až rozhodovaniu vo veci samej, ktoré nasleduje po vykonaní celého dokazovania v súlade so zásadou bezprostrednosti a ústnosti po podaní obžaloby, pričom rozhodovanie o väzbe sa odohráva iba v rovine pravdepodobnosti, a nie istoty týkajúcej sa dôsledkov, ktoré môžu nastať, ak obvinený/obžalovaný nebude držaný vo väzbe (m. m. I. ÚS 314/2021).

34. Pokiaľ sťažovateľ namieta absenciu vysporiadania sa s jeho konkrétnymi námietkami (bod 11 tohto uznesenia, pozn.), je pravdou, že k týmto námietkam sa krajský súd nevyjadril explicitne v rámci posudzovania právnej kvalifikácie skutku. Sťažovateľom namietané dôkazy však osobitne posúdil ako tie, ktoré odôvodňujú dôvodné podozrenie zo spáchania trestných činov, pre ktoré je obžalovaný.

35. Krajský súd túto otázku teda definitívne nevyriešil s tým, že môže byť predmetom posúdenia v prebiehajúcom súdnom konaní. Takýto jeho záver nemožno považovať za rozporný so základnými právami sťažovateľa, pričom dôvodnosť obvinenia z trestného činu bola daná.

Doterajšia úvaha súdov, že konanie sťažovateľa mohlo viesť k ťažkej ujme na zdraví, keďže útok smeroval na hlavu/tvár poškodeného, nevybočuje z možného rámca právnej kvalifikácie skutku sťažovateľa.

36. Vzhľadom na už uvedené skutočnosti nemožno prisvedčiť ani námietke sťažovateľa (s jeho poukazom na body 57 a 58 nálezú ústavného súdu č. k. III. ÚS 33/2021-80 z 13. mája 2021), že skutok tak, ako je koncipovaný v obžalobe, nekorešponduje s jeho právnou kvalifikáciou, čo má vplyv na možnú dĺžku trvania väzby. Ústavný súd dopĺňa, že v okolnostiach predbežne prerokúvanej veci nebola právna kvalifikácia ani dôvodom nemožnosti nahradenia väzby (dôvodom tejto nemožnosti boli skutočnosti popísané v bode 41 tohto uznesenia, pozn.).

37. Ústavný súd odmietol aj túto časť ústavnej sťažnosti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.3. K namietanému porušeniu práv v súvislosti s nahradením väzby:

38. Tretí okruh námietok sťažovateľa spočíva v tvrdení, že krajský súd adekvátne nevysvetlil, prečo v jeho prípade nemožno pristúpiť k nahradeniu väzby zákonnými náhradami. Sťažovateľ argumentuje, že súd odôvodnil nemožnosť nahradenia väzby tými istými okolnosťami ako dôvod preventívnej väzby, čo považuje za neprípustné. S poukazom na nález č. k. II. ÚS 67/2013-41 z 5. júna 2013 implicitne namieta absenciu aplikácie testu proporcionality krajským súdom pri posudzovaní otázky nahradenia väzby.

39. Ústavný súd permanentne pripomína, že obsahom základného práva podľa čl. 17 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby spočívajúce v imperatívive, aby väzobný súd skúmal možnosti nahradenia väzby zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou. Ak sa všeobecný súd rozhodne vziať trestne stíhanú osobu do väzby, je nevyhnutné, aby rozhodnutie o nenahradení väzby založil na konkrétnych skutočnostiach, nie na abstraktnej úvahe (m. m. III. ÚS 38/01, IV. ÚS 650/2018, IV. ÚS 436/2021).

40. Nahradenie väzby zákonom ustanovenou garanciou a s tým spojené obmedzenia sú benefitom obvineného, ktorý mu umožňuje napriek danosti materiálneho a formálneho dôvodu väzby byť stíhaný na slobode (teda s využitím proporcionálne miernejšieho prostriedku zásahu do osobných práv (R 44/2018).

41. Ústavný súd sumarizuje, že krajský súd sa v odôvodnení vysporiadal aj s otázkou nahradenia väzby. Poukázal na trestnú minulosť sťažovateľa, ktorú v spojení s charakterom predmetnej trestnej veci vyhodnotil ako okolnosti, ktoré neumožňujú nahradiť jeho väzbu či už žiadaným dohľadom probačného a mediačného úradníka či prípadným elektronickým monitorovaním (bod 50 napadnutého uznesenia, pozn.). Zároveň sa však explicitne venoval aj otázke tzv. proporcionality, keď uviedol, že možné nahradenie väzby neprevážilo nad požiadavkou verejného záujmu na zabránení v prípadnom konaní predpokladanom § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (bod 51, čiastočne aj 49 napadnutého uznesenia, pozn.), a to s ohľadom na osobnostný profil sťažovateľa. V nadväznosti na ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej rozhodnutia prvostupňového súdu a sťažnostného súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie (resp. sťažnostné) konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (m. m. IV. ÚS 160/2011), ústavný súd vo vzťahu k osobnostnému profilu sťažovateľa poukazuje aj na odôvodnenie prvostupňového súdu pri vzatí sťažovateľa

do väzby. Ten nahradenie väzby nepovažoval za dostatočné pre odstránenie obavy z pokračovania v trestnej činnosti, keďže by podľa jeho názoru dostatočne neovplyvnilo osobu sťažovateľa a jeho správanie či povahu, ktorá sa podľa výpovedí poškodeného a svedkov, ako aj podľa odpisu z registra trestov či priestupkov javí ako agresívna a nebezpečná.

42. Z uvedených skutočností je zrejmé, že krajský súd sa pertraktovanej otázke venoval. Neodôvodnil ju rozsiahlo, avšak dostatočne adresne na to, aby boli zrejmé jeho východiská. Pokiaľ sťažovateľ namieta, že nenahradenie väzby zákonnými náhradami je odôvodnené totožnými dôvodmi ako dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, je možné uviesť, že tieto dôvody sa čiastočne prelínajú, avšak v nadväznosti na skutočnosti popísané v bode 41 tohto uznesenia nie je možné prisvedčiť tejto námietke sťažovateľa. Ústavný súd hodnotí ako ústavne udržateľný záver všeobecného súdu, že práve s ohľadom na osobnostné predpoklady sťažovateľa (pri zachovaní proporcionality) nebolo (z pohľadu súdu) možné v dotknutom štádiu trestného konania nahradiť jeho väzbu zákonnými náhradami.

43. Pokiaľ ide o poukaz na nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 71/2010-29 z 27. apríla 2010, sťažovateľ len citoval všeobecné východisko tohto rozhodnutia o tom, že v prípade, ak osoba požiada o nahradenie väzby zákonnými náhradami, všeobecný súd je povinný sa s touto žiadosťou náležite vysporiadať, inak dochádza k porušeniu jeho práv (čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 3 dohovoru). Vzhľadom na už popísané skutočnosti (body 41 a 42 tohto uznesenia, pozn.) je zrejmé, že všeobecný súd sa s možnosťou nahradenia väzby sťažovateľa vysporiadal ústavne akceptovateľne, v nadväznosti na čo nezistil takú možnosť porušenia práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 3 dohovoru, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, v nadväznosti na čo ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.4. K namietanému porušeniu práva na prezumpciu nevinu:

44. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie prezumpcie nevinu, ku ktorému malo dôjsť nasledujúcim vyjadrením krajského súdu: *„Predsa ak obžalovaného od trestnej činnosti, pre ktorú je v tejto veci trestne stíhaný, nemali odradiť ani nepodmienečné tresty odňatia slobody, ktoré v minulosti vykonal...“*»

45. Prezumpcia nevinu bude v zmysle ustálenej judikatúry porušená, ak súdne rozhodnutie vo vzťahu k obvinenej osobe odráža názor o vine obvineného skôr, ako bola jeho vina preukázaná v príslušnom trestnom konaní. V tomto smere postačuje, ak odôvodnenie príslušného súdneho rozhodnutia obsahuje výrok či výroky, ktoré nasvedčujú tomu, že súd považuje obvineného za vinného (pozri tiež už citovaný Nešťák, bod 88 a tam citovaná judikatúra). Z prezumpcie nevinu vyplýva, že žiadny štátny orgán (vrátane jeho ústavných činiteľov) nie je oprávnený vysloviť vinu či rozhodnúť o vine osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ešte predtým, ako ju vyslovil príslušný súd právoplatným odsudzujúcim rozsudkom (m. m. PL. ÚS 12/98, I. ÚS 294/2021). Je potrebnérobiť rozdiel medzi výrokmi, ktoré odrážajú alebo vyjadrujú názor, že dotknutá osoba je vinná, a výrokmi, ktoré iba vyjadrujú stav podozrenia („*a state of suspicion*“). Prvé porušujú prezumpciu nevinu, zatiaľ čo druhé boli považované EŠLP za prijateľné alebo nezávadné (Lutz proti Nemecku, rozsudok z 25. 8. 1987, sťažnosť č. 9912/82, bod 62; tiež Englert proti Nemecku,

rozsudok z 25. 8. 1987, sťažnosť č. 10282/83, bod 39; a Garycki proti Poľsku, rozsudok zo 6. 2. 2007, sťažnosť č. 14348/02, bod 67).

46. Ústavný súd sa nestotožňuje s názorom sťažovateľa. Nezistil totiž, aby konajúci všeobecný súd v okolnostiach daného prípadu citovanou argumentáciou prejedikoval rozhodnutie vo veci samej, a tak prelomil zásadu prezumpcie neviny sťažovateľa, podľa ktorej každý, proti komu sa vedie trestné konanie, sa považuje za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu (m. m. III. ÚS 1/2011, III. ÚS 716/2021). Ústavný súd je toho názoru, že vyjadrenie krajského súdu (komplexne) neprekročilo rámec hodnotiaceho úsudku vyjadreného v rovine určitej miery pravdepodobnosti a založeného na zhodnotení vo veci vykonaného dokazovania. Z uvedeného dôvodu ústavný súd odmietol aj túto časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

III.5. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru:

47. Čl. 5 ods. 1 dohovoru obsahuje katalóg viacerých konkrétnych prípustných spôsobov zásahu orgánu verejnej moci [pod písm. a) až f)] do osobnej slobody fyzickej osoby. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti (t. j. v návrhu, o ktorom by mal ústavný súd rozhodovať, pozn.) špecifikoval, že krajský súd postupoval v rozpore s čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, a tým mal nedovolené zasiahnuť do jeho osobnej slobody. V danej veci je však neopodstatneným namietanie zásahu do práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, pretože z jeho znenia jednoznačne vyplýva, že tento sa *ratione materiae* vzťahuje na (prvotné) vzatie do väzby, t. j. na uvalenie väzby. Procesné pravidlá týkajúce sa skúmania dôvodnosti ďalšieho trvania (pokračovania) väzby sú ako *ratione materiae* súčasťou čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (m. m. I. ÚS 338/06, I. ÚS 352/06, II. ÚS 318/06, III. ÚS 34/07, I. ÚS 95/2021). Pretože napadnuté uznesenie sa týkalo rozhodovania o ďalšom pokračovaní väzby (zamietnutie žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu), ústavný súd ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

48. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. novembra 2022

Miloš Mad'ar
predseda senátu